

Ålands fredsinstitut

The Åland Islands Peace Institute

NGO in Special Consultative Status with the Economic and Social Council of the United Nations

Fredsmäkling, nationella koordinationsgruppens möte 7.5.2012

Införlivande av Ålandsexemplet på alla nivåer inom fredsmäkling och krishantering

Ålands fredsinstitut anser att lärdomar och erfarenheter från Ålandsexemplet kan och bör användas i högre utsträckning inom finländsk och internationell fredsmäkling och krishantering. Ålandsexemplet och åländska aktörers kunskaper och erfarenheter bör ingå som en naturlig del i Finlands fredsmäklingskoncept.

Ålandsexemplet har på flera sätt potential att bidra till Finlands verktygslåda med ”goda exempel” att använda vid medling. Åland och Ålandsexemplet kan inge hopp om att det finns platser i världen där tvister kan lösas på fredligt och långvarigt sätt, trots att problem och friktioner fortsätter att uppstå. Ålandsexemplet kan förstås som ett system som bygger på kontakter mellan olika aktörer snarare än isolering. Systemet kombinerar rättsliga och politiska instrument och inkluderar både kontinuitet och utveckling.

Ålandsexemplets tre komponenter, demilitariseringen och neutraliseringen, självstyrelsen samt språk- och kulturskyddet är såväl var för sig som i kombination med varandra relevanta och användbara verktyg i många nuvarande kriser och konflikter. Att använda sig av sådana erfarenheter är helt i linje med fredsmäklingsprogrammets avsikter om att nyttja finländsk expertis inom fredsmäklingen.

Hur kan man då garantera att lärdomar och erfarenheter från Ålandsexemplet tas tillvara inom finländsk och internationell fredsmäkling och krishantering? Ålands fredsinstitut föreslår följande:

1. Kunskap om Ålandsexemplet bör i högre utsträckning än i dag finnas tillgänglig elektroniskt, exempelvis på UM:s hemsida, så att såväl finländska som internationella aktörer kan hitta och använda sig av informationen i förekommande fall.
2. Enligt handlingsprogrammet för fredsmäkling ska träningen och utbildningen inom fredsmäkling stärkas på många nivåer och hos flera instanser. I samband med sådana processer bör det säkerställas att kunskap och erfarenheter som samlats med utgångspunkt i Ålandsexemplet inkluderas i utbildningarna till exempel inom CMC, diplomatutbildning och i den övriga utrikesförvaltningen.
3. Kunskap om Ålandsexemplet bör erbjudas även i fall då utbildning som stöder fredsmäkling erbjuds internationella samarbetspartners.
4. Åland har tagit emot ett stort antal internationella besök som inkluderat dialog och ibland även förhandling kring konflikter. Enligt fredsmäklingsprogrammet kan det egna landet användas som plats för fredsförhandlingar. Det bör tas i beaktande att Åland kan vara en lämplig plats för vissa sådana förhandlingar.
5. Erfarenheter från åländsk förvaltning och tredje sektor bör bättre tas tillvara inom fredsmäkling och krishantering. Det kan göras genom ökade ansträngningar för att rekrytera ålänningar till kris- hanterings- och fredsmäklingsutbildningar och uppdrag samt att tillse att detta görs möjligt även med hänsyn taget till språket.

Ålands fredsinstitut arbetar med att med utgångspunkt i aktuell forskning utveckla ett informations- och utbildningsprojekt om Ålandsexemplet. Projektet kunde utmynna i information som kan användas för utbildning inom fredsmäkling och krishantering. Ett sådant projektförslag har lämnats till Kontaktgruppen och Ålands landskapsregering.